

Троян М.Ю.
Сумський державний університет

ЕКОНОМІЧНІ ТА МАРКЕТИНГОВІ ШЛЯХИ ПОЛІПШЕННЯ СУСПІЛЬНОГО ЗДОРОВ'Я В УКРАЇНІ НА ШЛЯХУ ПОДОЛАННЯ ДЕМОГРАФІЧНОЇ КРИЗИ

Більшість передчасних смертей в Україні мають природу, що піддається профілактиці і лікуванню і невтручання в темпи зростання смертності та захворюваності в Україні призведе до скорочення населення до 2060 року приблизно на 40% або до 37,5 млн. І справа тут не в подоланні насамперед низького рівня народжуваності, який не може бути кардинально змінений економічними методами, в той час як збільшення тривалості років життя взагалі і тривалості здорових років життя українців, а також істотне зниження невиправдано високих показників смертності цілком може бути досягнуто організаційно - економічними реформами системи охорони здоров'я і в інших сфер життя країни також.

Тривалість життя в Україні набагато нижча, ніж у країнах Східної Європи, особливо серед чоловіків. Рівень смертності чоловіків в Україні аналогічний рівню в країнах третього рівня. Що стосується причин смерті, то на неінфекційні захворювання припадає основна частина смертей (70%) в Україні, в тому числі на смерть від ішемічної хвороби серця 45,94%, цереброваскулярні захворювання забирають життя у 16,52% українців. Найчисленніша причина смертності в Україні – смертність від захворювань кровоносних судин і серця (в Україні 2 місце в світі).

За даними ВООЗ найбільшими факторами ризику для дорослих в Україні є тютюнопаління, підвищений кров'яний тиск, ожиріння, діабет, що вимагає зміни в поведінці способу життя (такі як паління, алкоголь та харчування). Через адекватні соціально-економічні профілактичні програми, спрямовані на зміну поведінки і поліпшення стану навколишнього середовища, а також ефективне лікування, близько половини всіх випадків смерті у віці до 75 в Україні можна було б уникнути (за даними Світового банку). Іншими словами в умовах економічної та демографічної кризи в Україні найбільш ефективним буде вплив на зміну суспільного здоров'я шляхом реформування в галузі соціально-економічних факторів, які в більшості своїй визначають спосіб життя.

У рейтингу факторів, що викликають найбільше хвороб і України перемагає тютюнопаління, воно випереджає навіть алкоголь і є бронзовим призером – після високого тиску і високого рівня холестерину. З сигаретами співпрацюють четверо з десяти головних вбивць українців: ішемічна хвороба серця, хвороба судин мозку, хронічні захворювання

легень, рак трахеї, бронхів, легенів. При цьому останні дані свідчать, що щороку кількість курців в Україні повільно але знижується, однак залишається все ще високим у порівнянні з іншими країнами. Як і раніше високий процент тютюнопаління серед дітей та молоді. Серед регіонів України найбільше живають тютюну східні області, найменше – західні. Чоловіки більше курять на сході, а жінки – на півдні і в Києві.

Найбільш ефективним способом скорочення споживання тютюну є підвищення цін на тютюнову продукцію шляхом збільшення податків. Більш високі ціни на тютюнові вироби спонукають курців до відмови від куріння, запобігають залучення до куріння і зменшують кількість тютюну, споживаного тими, хто продовжує палити. З 2008 по 2010 роки загальний розмір податків на тютюнові вироби на Україні підвищився з 36% до 60% від роздрібної ціни, що збільшило реальну ціну пачки на 120%. За той же період продажу тютюнових виробів знизилися на 25%, і уряд отримав додатковий дохід від оподаткування тютюнової продукції в розмірі 9,5 млн. грн. За оцінками, підвищення цін призвело до скорочення числа курців на 2,7 млн. осіб за рахунок запобігання прилучення до куріння і збільшення частки курців, які відмовляються від споживання тютюнових виробів.

За оцінкою Tobacco-Free Kids - потужної міжнародної організації, що бореться з тютюнопалінням, другий найбільшою причиною, що призводить до споживання тютюну є ефективна реклама. У статті 13 Рамкової конвенції по боротьбі проти тютюну Всесвітня Організація Охорони здоров'я закликає Сторони вимагати всебічного заборони на всі види реклами, стимулювання продажу тютюнових виробів та спонсорської діяльності тютюнових компаній. Україна ратифікувала Рамкову конвенцію ВООЗ з боротьби проти тютюну 6 червня 2006.

Для забезпечення ефективної профілактики Україні слід розробити комплексну стратегію ефективних заходів, спрямованих на подолання факторів ризику. Такі плани повинні мати чіткий пріоритет, а заходи загального характеру повинні бути здійснені скоординовано (інформування, просвітництво, зв'язок, податки, тарифи, реформи законодавства і регуляторного простору, профпідготовка медичного персоналу, розробка клінічних напрямків тощо). Реформи, проведені в країнах Центральної та Східної Європи, ґрунтувалися на зміні серії законодавства, політики і стратегічних планів, постійно адаптованих до мінливих потреб. Вирішальне значення для успіху в реалізації реформ відіграло їх ефективне регулювання, визначення ролі і відповідальності різних гравців в системах охорони здоров'я. Цей досвід реформ подає Україні позитивний приклад подолання сучасних демографічних та економічних проблем.

Маркетинг інновацій і інновації в маркетингу: збірник тез доповідей
VIII Міжнародної науково-практичної конференції, 25-26 вересня 2014
року. – Суми : ТОВ "ДД "Папірус", 2014. - С. 188-190.